

عنوان مقاله:

ساسانیان روحانی تبار بودند

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ ایران، دوره 14، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 48

نویسنده:

شهرام جلیلیان - استاد تاریخ ایران باستان، گروه تاریخ دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

خلاصه مقاله:

پدرام جم در پژوهش تازه ای به نام «آیا ساسانیان روحانی تبار بودند؟» به بازنگری روایت محمد بن جریر طبری درباره ساسان، نیای ساسانیان، و پیوند او با آتشکده ایزدبانو آناهیتا در اصطخر پارس می‌پردازد و این گزارش را با آگاهی‌های حقوقی زردشتی دوره ساسانیان می‌سنجد و نتیجه می‌گیرد که ساسان در این آتشکده «سالار آتش» بوده و منصب دینی نداشته است. همچنین او گزارش آگاثیاس، تاریخ نگار بیزانسی، را درباره تبار و پیشینه خاندانی اردشیر بابکان (۲۲۴-۲۴۰م)، بنیانگذار شاهنشاهی ساسانیان، با دیگر منابع تاریخی می‌سنجد و باور دارد که از روایت آگاثیاس نیز چیزی درباره تبار روحانی اردشیر و خانواده او به دست نمی‌آید. بنابراین، جم دیدگاه پژوهندگان ایرانی و غیر ایرانی را درباره روحانی تبار بودن ساسانیان درست نمی‌داند و اینکه آنها، بر پایه روایت طبری، ساسان را «موبد»، «هیربد» و یا «نگهبان آتشکده آناهیتا» در اصطخر پارس انگاشته و یا، بر پایه روایت آگاثیاس، اردشیر را مردی روحانی پنداشته اند، برداشت‌های نادرستی از روایت‌های طبری و آگاثیاس می‌انگارد و نیاکان اردشیر را از اشراف محلی استان پارس می‌داند. با وجود این، به باور ما برداشت‌ها و نتیجه‌گیری‌های جم نادرست‌اند و ساسانیان به راستی روحانی تبار بوده‌اند. در این پژوهش، با تحلیل گزارش‌های طبری و آگاثیاس و نیز دیدگاه پاره‌ای از پژوهندگان ایرانی و غیر ایرانی درباره تبار ساسانیان و کیستی و پایگاه ساسان و بابک و پیوند آنها با آتشکده آناهیتا در اصطخر پارس، به نقد رویکرد و دیدگاه تازه جم درباره خاستگاه اشرافی ساسانیان و روحانی تبار نبودن آنها خواهیم پرداخت.

کلمات کلیدی:

ساسان، آتشکده آناهیتا، اصطخر پارس، اردشیر بابکان، تبار ساسانیان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1407077>

